Міжнародна науково-практична конференція
«ЕНЕРГЕТИЧНІ УСТАНОВКИ ТА АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ»
11-12 березня 2024 року
Секція: Екологізація енергетичних систем. Енергетика і навколишнє середовище. Енергозберігаючі технології.

ПОЛІПШЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ДВИГУНІВ З ІСКРОВИМ ЗАПАЛЮВАННЯМ В РЕЖИМАХ ПОВНИХ НАВАНТАЖЕНЬ ДОБАВКОЮ ЗАКИСУ АЗОТУ ДО ПОВІТРЯНОГО ЗАРЯДУ

Гутаревич Юрій Феодосійович
Гора Микола Дмитрович

Режими регулювання двигуна з системою впорскування бензину, зворотним зв’язком і каталітичним нейтралізатором при різних частотах обертання і повному відкритті дросельної заслінки

$q_ц \approx const$ $l_0 \approx const$	$q_ц \downarrow$ $l_0 \approx const$	$q_ц \approx const$ $l_0 + N_2O$	$q_ц \uparrow$ $l_0 + N_2O$	$q_ц \circlearrowright$ $l_0 + N_2O$
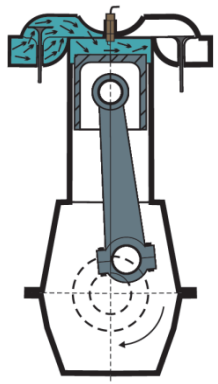	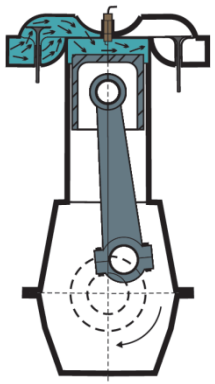	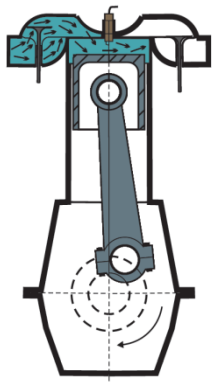	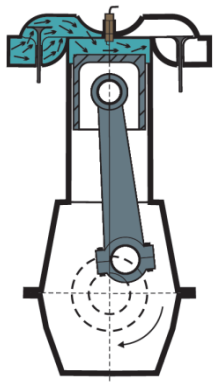	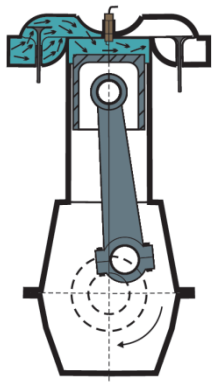
$\alpha = 0,85 - 0,9$	$\alpha = 1,0$	$\alpha = 1,0$	$\alpha = 1,0$	$\alpha = 0,88$

Залежність середнього індикаторного тиску від параметрів робочого циклу і показників роботи двигуна

$$p_i = \frac{\eta_i}{\alpha} \cdot \frac{\rho'_{пов}}{l_0} \cdot \eta_v \cdot H_u$$

Методика проведення теоретичного дослідження:

З використанням експериментальних даних обґрунтували ті параметри, які є незмінними при використанні добавки, визначили ті параметри, які змінюються при добавці закису азоту різної величини і за формулою розрахували середній індикаторний тиск

η_i – індикаторний к.к.д.;

α – коефіцієнт надміру повітря;

$\rho'_{пов}$ – густина свіжого заряду на впуску в циліндри з врахуванням добавки закису азоту, кг/м^3;

l_0 – теоретично необхідна кількість повітря для згорання одиниці маси палива, кг/кг;

η_v – коефіцієнт наповнення;

H_u – нижча теплота згорання палива, МДж/кг.

Залежність енергетичних показників робочого циклу і годинної витрати бензину від частоти обертання двигуна Opel C30NE за роботи з повним навантаженням

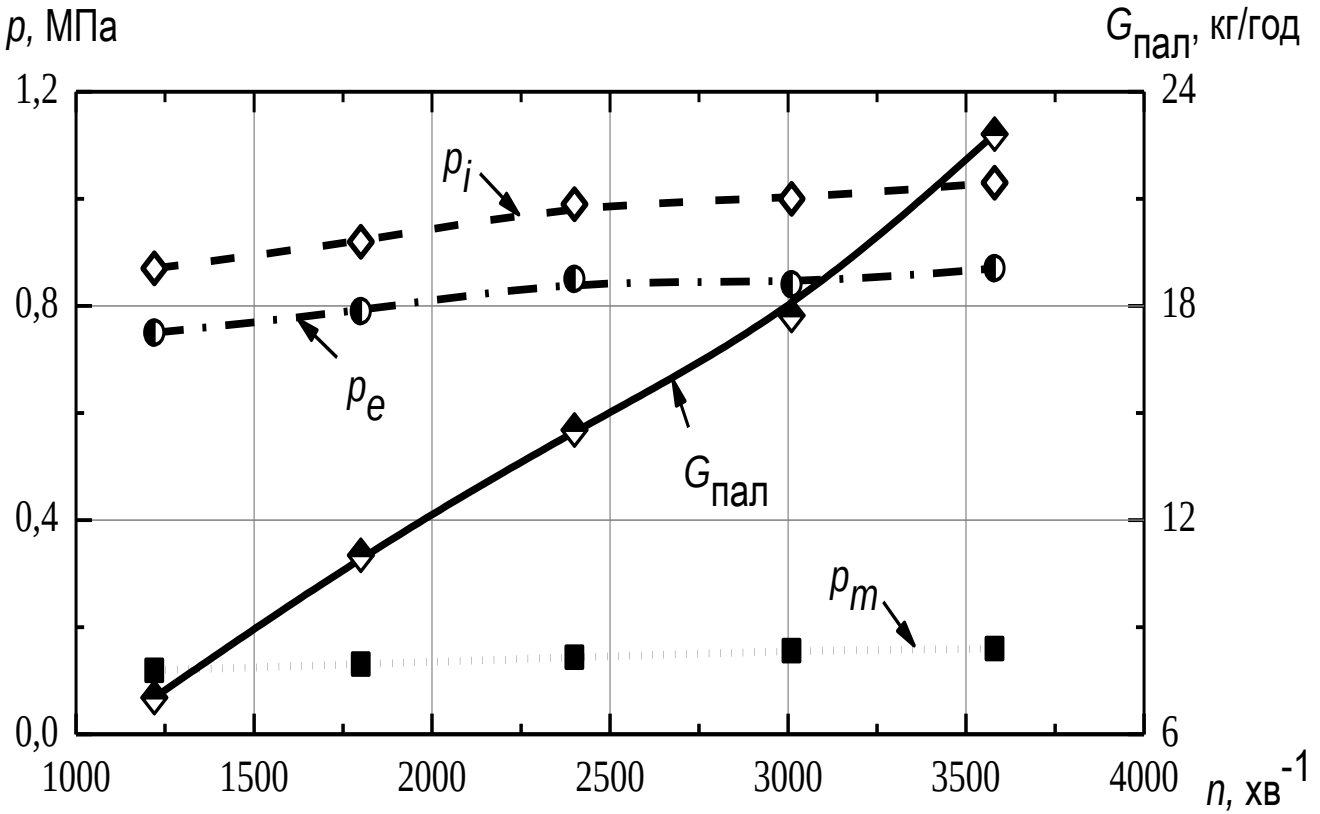

Залежність показників робочого циклу від частоти обертання двигуна Opel C30NE за роботи з повним навантаженням

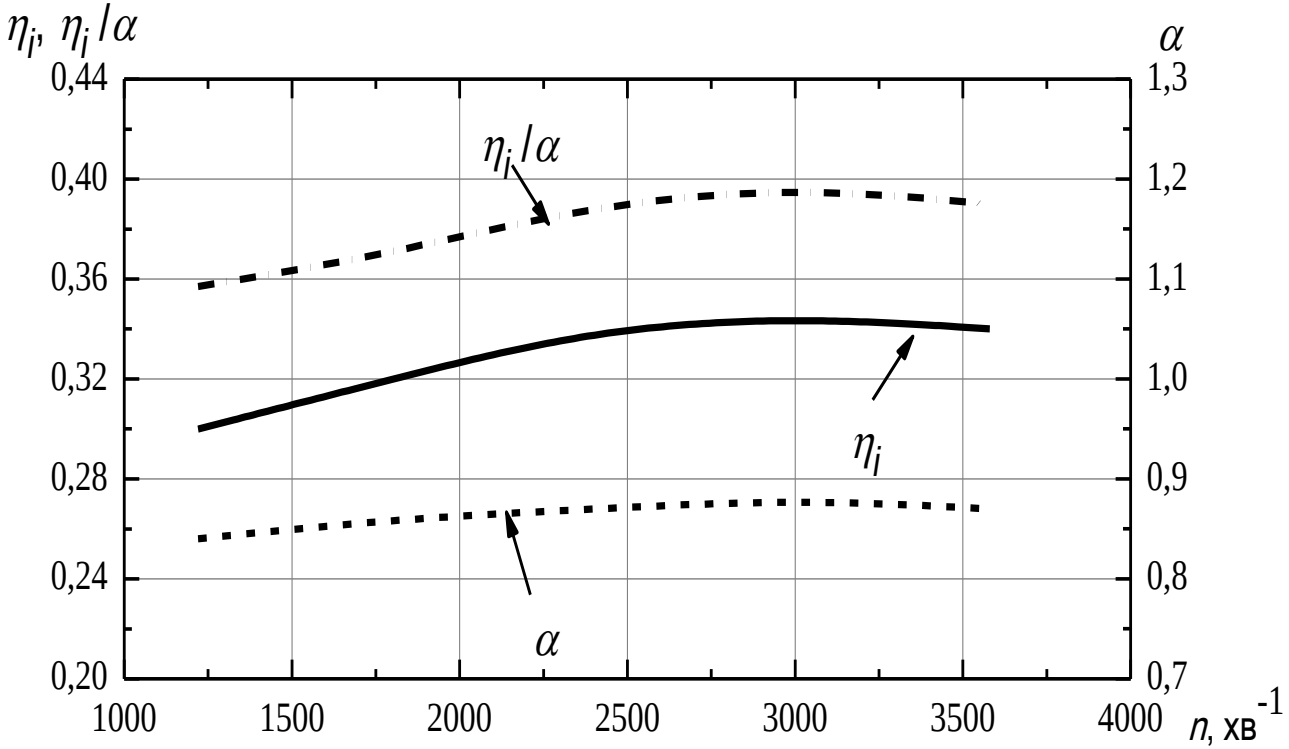

Залежності використані при теоретичному дослідженні

$$\rho_{пов} = \frac{p_0}{R \cdot T_0}$$ ⟸ Густину повітря визначили з рівняння стану для ідеального газу

Співвідношення між масовими і об'ємними частками витрати повітря і закису азоту ⟹ $$g_{пов} = \frac{\mu_i \cdot r_i}{\sum \mu_i \cdot r_i}$$

$$l_0 = \frac{1}{g_{O_2}} \cdot \left(\frac{8}{3}C + 8H - O_2\right)$$ ⟸ Теоретична кількість свіжого заряду – суміші повітря і закису азоту для згорання одиниці маси палива розрахували за залежністю

Масова частка кисню в суміші ⟹ $$g_{O_2} = g_{O_{2пов}} g_{пов} + g_{O_2 N_2 O}\, g_{N_2 O}$$

Результати розрахунків показників при теоретичному дослідженні

Вміст закису азоту в повітряному заряді, %	$\rho'_{пов}$, кг/м^3	$go_{2сум}$ кг/кг	l_0, кг/кг	$\frac{\rho'_{пов}}{l_0}$	p_i, МПа
0	1,225	0,232	14,83	0,0826	1,01
10	1,29	0,251	13,7	0,0941	1,15
20	1,35	0,2683	12,82	0,1053	1,29

Залежність середнього індикаторного тиску від об’ємного вмісту закису азоту в свіжому заряді двигуна з іскровим запалюванням за роботи на паливо-повітряній суміші при α = 0,88

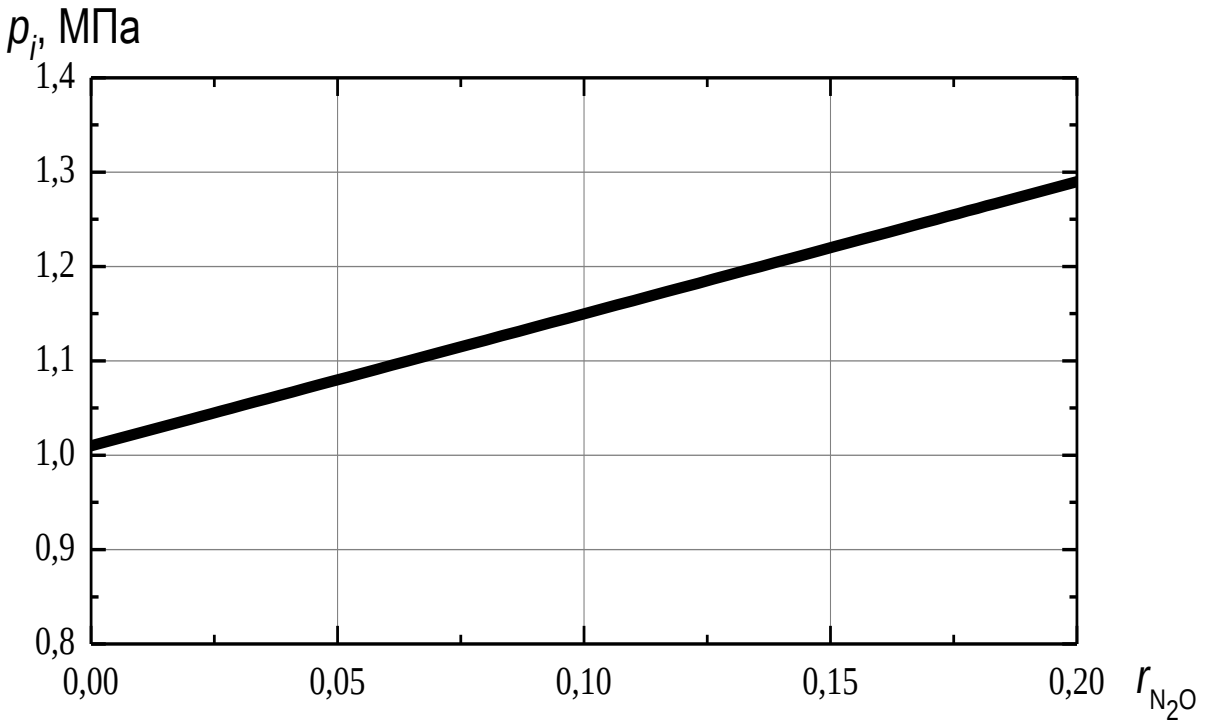

Достовірність проведених розрахунків

Достовірність проведених розрахунків перевірили співставленням величини p_i без добавки закису азоту з отриманою в експерименті ($p_{iексп}$) за роботи двигуна з частотою 3000 хв$^{-1}$. Для виміряних при вказаній частоті значень крутного моменту (201,74 Н·м), моменту механічних втрат (37 Н·м), і відповідно розрахованого індикаторного моменту (238,7 Н·м) отримали:

$$p_{iексп} = \frac{M_i \cdot \pi \cdot \tau}{V_л} \cdot 10^{-3} = \frac{238{,}7 \cdot 3{,}14 \cdot 4}{3} \cdot 10^{-3} = 0{,}999 \text{ (МПа)}$$

Розрахована величина p_i і експериментальна $p_{iексп}$ практично співпадають

ВИСНОВКИ

Можна очікувати, що добавка закису азоту в кількості **0,1об'єм.** збільшить енергетичні показники при незмінному складі паливо-повітряної суміші (α = 0,88) в 1,15/1,01=**1,138** рази , добавка закису азоту в кількості **0,2об'єм.** в 1,29/1,01=**1,277** рази. Можливість використання таких добавок з точки зору міцності деталей (підвищення тиску і температури) буде визначено експериментально.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ